

Maria Roda (1877-1958) - Η αναρχική και φεμινίστρια οργανώτρια

"Ποιος ξέρει τη φτώχεια περισσότερο από την γυναίκα;" Maria Roda

"Ας δείξουμε στον άνδρα που καταστέλλει τη θέλησή μας, που δεν μας επιτρέπει να σκεφτόμαστε και να ενεργούμε ελεύθερα, που μας θεωρεί κατώτερες, επιβάλλοντας την εξουσία του ως πατέρα, αδελφός και σύζυγός μας και πιστεύοντας ότι αυτός είναι ισχυρότερος από εμάς, μας προσβάλλει, μας καταπιέζει, και μερικές φορές μας χτυπάει ακόμη και .... ας του δείξουμε ότι θέλουμε ελευθερία και ισότητα" Maria Roda

"Η Maria Rodda (sic) ήταν το πιο εκλεπτυσμένο πλάσμα που έχω δει ποτέ. Ήταν μεσαίου ύψους, και το καλά διαμορφωμένο κεφάλι της καλυπτόταν με μαύρες μπούκλες, στηριζόμενο σαν κρίνος της κοιλάδας στον λαιμό της. Το πρόσωπό της ήταν χλωμό, τα χείλη της κοραλλί κόκκινα. Ιδιαίτερα εντυπωσιακά ήταν τα μάτια της: μεγάλα μαύρα κάρβουνα, πυροδοτημένα από ένα εσωτερικό φως ... Η Maria αποδείχθηκε μια πραγματική αχτίδα ηλιακού φωτός για μένα".
Emma Goldman ("Ζώντας τη ζωή μου").

Η Maria Roda γεννήθηκε στην πόλη Como στην περιφέρεια της Λομβαρδίας της Ιταλίας το 1877. Ήταν κόρη του Cesare Balzarini Roda και της Monti Luigia. Έμαθε την τέχνη της μεταξουργίας από τον πατέρα της, ο οποίος ήταν εργάτης κλωστοϋφαντουργίας και μαχητικός αναρχικός, ένας από τους πιο δραστήριους στο Como. Έφηβη η Maria βρήκε εργασία σε τοπικά μεταξουργεία. Το σπίτι του πατέρα της ήταν τόπος συνάντησης ντόπιων συντρόφων ή αναρχικών που περνούσαν από εκεί, κάτι που φυσικά κατέγραφε και η αστυνομία που είχε το σπίτι υπό παρακολούθηση.

Ο Cesare ενθάρρυνε τις τέσσερις κόρες του να ενδιαφέρονται για τα ιδανικά του αναρχισμού και τραγουδούσαν αναρχικά τραγούδια καθώς περπατούσαν στους δρόμους. Η οικογένεια τελικά μετακόμισε στο Μιλάνο, μια πόλη που προσέφερε καλύτερους μισθούς και ευκαιρίες απασχόλησης. Αν και στην εφηβεία της, η Maria φυλακίστηκε για τρεις μήνες για τη δραστηριότητά της κατά τη διάρκεια μιας απεργίας που είχε βοηθήσει να οργανωθεί στο μύλο όπου εργαζόταν.

Ο Γάλλος αναρχικός Ζο d'Αχα, που εκείνο τον καιρό είχε διαφύγει στην Ιταλία ως καταζητούμενος των γαλλικών αρχών έγραψε για τη δίκη των νεαρών αναρχικών κοριτσιών Ernesta Quartiroia, ηλικίας 14 ετών και Maria ηλικίας 15 ετών, λέγοντας ότι είχαν υποκινήσει τους διαδηλωτές να επιτεθούν στην αστυνομία. Η Maria είπε στο δικαστήριο: "Τον λυπάμαι αυτόν τον αστυνομικό. Τον λυπάμαι επειδή ίσα που κερδίζει το ψωμί του, επειδή είναι φτωχοδιάβολος. Αλλά με εντυπωσιάζει να τον βλέπω να επιτίθεται σε άλλους φτωχοδιαβόλους, τους αδελφούς του ... αφήστε τον να το σκεφτεί αυτό". Και οι δύο τι-

μωρήθηκαν με τρεις μήνες φυλάκιση η κάθε μια, καθώς και βαριά πρόστιμα. Παρατήρησε ο Zo d'Axa: "Λέγεται ξανά και ξανά ότι το Μιλάνο είναι ένα μικρό Παρίσι. Οι δικαστές του Μιλάνου το αποδεικνύουν αυτό, τουλάχιστον σε ένα σημείο. Είναι κάθε τόσο απαράδεκτοι όσο οι Παριζιάνοι συνάδελφοί τους".

Στο Μιλάνο η Maria συναντήθηκε με τον Malatesta σε ένα αναρχικό συνέδριο, καθώς και με τον Καταλανό αναρχικό Pedro Esteve, ο οποίος αργότερα έγινε ο σύντροφος της ζωής της. Κάποια στιγμή η Maria μετακόμισε στη Γαλλία. Εκεί συνελήφθη μαζί με άλλα μέλη μιας αναρχικής ομάδας, μετά τη δολοφονία του προέδρου Sadi Carnot της Γαλλίας από ένα από τα μέλη της ομάδας, τον Sante Caserio. Η Maria είχε πάει στο ίδιο σχολείο με τον Caserio όπου και οι δύο είχαν δασκάλα την φλογερή σοσιαλίστρια ποιήτρια Ada Negri. Με την απελευθέρωσή της, η Maria μετανάστευσε τελικά στις Ηνωμένες Πολιτείες με τον πατέρα της και μια νεώτερη αδελφή της το 1892, αφού έμεινε για λίγο στην Πορτογαλία και την Αγγλία.

Η ίδια και ο πατέρας της εντάχθηκαν στο Gruppo Diritto all'Esistenza, μέλος της οποίας ήταν η Maria Barbieri και άλλοι Ιταλοί αναρχικοί μετανάστες. Άρχισε να οργανώνει εργαζόμενους στον τομέα της υφαντουργίας στο Paterson. Η Emma Goldman την άκουσε να μιλάει με την Voltairine de Cleyre και τον Άγγλο αναρχικό Charles Mowbray σε μια συνάντηση για την υποδοχή της Goldman, μετά την απελευθέρωσή της από το νησί Blackwell. Η Roda απευθύνθηκε στους Ιταλούς συντρόφους που βρίσκονταν στην αίθουσα για να καλωσορίσουν την Emma μετά το τέλος της ποινής φυλάκισής της. Ήταν πλέον εξειδικευμένη ρήτορας και οργανώτρια, και έγραφε επίσης για την εφημερίδα "La Question Sociale" ("Το Κοινωνικό Ζήτημα"), όργανο της αναρχικής ομάδας του Paterson.

Ανάμεσα στα άλλα, η Maria βοήθησε στην ίδρυση μιας γυναικείας αναρχικής ομάδας, που ονομάστηκε Gruppo Emancipazione della Donna (Ομάδα Γυναικείας Χειραφέτησης) το 1897. Ανακοινώνοντας ότι οι γυναίκες συναντιόνταν ξεχωριστά μέσα από την "La Question Sociale", έγραψε ότι "και είναι σωστό, επειδή αισθανόμαστε και υποφέρουμε. Θέλουμε κι εμείς να δοθούμε στον αγώνα ενάντια σε αυτήν την κοινωνία, επειδή αισθανόμαστε επίσης από τη γέννησή μας, την ανάγκη να είμαστε ελεύθερες, να είμαστε ίσες". Η ίδια είχε διασυνδέσεις με Γαλλίδες φεμινίστριες μέσω ενός περιοδικού που ονομαζόταν "Φεμινιστική Δράση" και το είχε ιδρύσει η Louise Réville.

Κατά την επόμενη δεκαετία στις αρχές του 1900 η ομάδα συνδέθηκε με μια άλλη ομάδα γυναικών από τη Νέα Υόρκη και δημιουργήθηκε έτσι ένα δίκτυο με άλλες γυναίκες εργαζόμενες σε άλλες Πολιτείες, αλλά και σε άλλες χώρες. Εμφανίστηκαν παρόμοιες ομάδες στη Φιλαδέλφεια και τη Βοστώνη καθώς και μεταξύ των κοινοτήτων των μεταλλωρύχων της Πενσυλβανίας, του Ιλλινόις και του Βερμόντ. Συζήτησαν και έγραψαν

για τα συγκεκριμένα προβλήματα και τους αγώνες των γυναικών ενώ ενώθηκαν με τους άνδρες στον κοινό αγώνα του εργατικού και του αναρχικού κινήματος. Οι Ιταλίδες αναρχικές σχημάτισαν ένα από τα πρώτα τοπικά τμήματα των Βιομηχανικών Εργατών του Κόσμου (IWW) στο Paterson.

Η Maria σχετίστηκε με τον Pedro Esteve, ο οποίος μαζί με τον Ιταλό Pietro Gori είχαν ιδρύσει την “La Questione Sociale”. Παρ’ ότι μεγάλωναν οκτώ παιδιά και εργάζονταν στη μεταξουργία, η Maria και ο Pedro ήσαν από τις πιο συνεπείς και δραστήριες φιγούρες στο αναρχικό και εργατικό κίνημα του Paterson. Πήγαιναν τακτικά στην Τάμπα και τη Νέα Υόρκη για να βοηθήσουν τους αγώνες των Πορτορικάνων, των Μεξικανών, των Κουβανών, των Ισπανών και των Ιταλών υφαντουργών, τσιγαράδων και λιμενεργατών.

Σύμφωνα με τον γιο της Sirio, η Maria μάλλον στράφηκε σε μια εσωτεριστική θεωρία κατά τα επόμενα χρόνια.

Πέθανε το 1958 και μέχρι σήμερα δεν έχουμε φωτογραφία της.

Πηγές:

-Cannistraro, Philip P., Meyer, Gerald, The lost world of Italian American radicalism

-Zo d’Axa’s article on Maria’s trial: <http://www.marxists.org/reference/archive/zo-daxa/1895/little-girls.htm>

Μετάφραση: “Ούτε Θεός-Ούτε Αφέντης”.